

D ů v o d y:

Spor byl zahájen u okresního soudu, v jehož okrese nebyly zřízeny ani pracovní soud ani oddělení pro pracovní spory. V této době platily u okresních soudů jednající na místo pracovních soudů podle § 42 zák. č. 131/31 Sb. z. a n. obecné předpisy civilního řádu o řízení. Teprve druhým odstavcem čl. IV zákona č. 251/34 Sb. z. a n. bylo ustanoveno, že o zastupování v pracovních sporech u okresních soudů, které jednají na místo pracovních soudů, a rovněž o řízení, až na ustanovení o přisedících, platí ustanovení zák. č. 131/31 Sb. z. a n. V čl. VI téhož zákona bylo ustanoveno, že předpis čl. IV (2) neplatí, byl-li spor zahájen před účinností zákona č. 251/34 Sb. z. a n. Z tohoto nového předpisu je tedy patrné, že o nárocích, jež byly vyvozovány z pracovního, služebního nebo učebního poměru, založeného soukromoprávní smlouvou, vzniklých mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, musí býti projednáno zvláštním řízením upraveným podle předpisů zák. č. 131/31 Sb. z. a n., pokud tyto nároky byly u soudu uplatňovány teprve po 1. lednu 1935, a zákon nerozeznává, zda se uplatňování děje podáním nové žaloby, anebo rozšířením původní žaloby již před 1. lednem 1935 u soudu podané a odpůrci doručené. Že uplatňováním nároku jest rozuměti též rozšíření žaloby plyne z úvahy, že podle druhého odstavce § 232 c. ř. s., vznese-li některá strana nárok teprve za rozepře, nastane zahájení sporu vzhledem k tomuto nároku teprve tím časem, kdy se ho bylo domáháno při ústním jednání. Různost řízení, jež by musilo býti provedeno o původní a rozšířené žalobní žádosti, je tudíž v této věci na závadu, by žalobní žádost mohla býti navrženým způsobem rozšířena, ježto tím by bylo řízení zřejmě značně stíženo (§ 235 odst. 3 c. ř. s.).

Čís. 14870.

K výkladu § 32 (2) poj.zák.

Kdy ručí navrhovatel s hlediska § 32 druhý odstavec poj. zák. za nesprávné údaje, zapsané jako jeho odpověď do pojišťovacího návrhu jednatelem pojišťovny.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1936, Rv I 429/34.)

Proti žalobě na likvidaci škody způsobené žalobkyní krádeží a vloupáním namítla žalovaná pojišťovna, že není povinna škodu likvidovati proto, že žalobkyně při uzavření pojišťovací smlouvy udala v pojišťovacím návrhu na otázky, zda byla již někdy okradena, že nikoliv, při vyšetřování způsobené škody však přiznala likvidatoru žalované, že byla již vícekrát okradena. P r v ý s o u d uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalobkyně při sepisování návrhu pojišťovacího řekla pouze, že se jí sem tam ztratila nějaká láhev piva a něco na dvoře, že však nehlásila — tedy zatajila — pojišťovacímu agentu Františku H-ovi a do návrhu k otázce neuvedla, že byli více-

krádeží, buď ze sklepa o zásoby potravin, nebo o slepice v kur-níku, prádlo ve stodole při sušení, že byl jim sud petroleje vypuštěn, a že posledně v r. 1918 a 1919 v chlívků zabita byla březí prasnice. Soud odvolací zjistil, že žalobkyně toto přiznání o stavších se u nich krádežích, pokud se týče vloupání, učinila. Žalobkyně nepopřela, že by o těchto krádežích, pokud se týče vloupání, nevěděla, neb na ně zapomněla, naopak výslovně tvrdí, že je pojišťovacímu agentu H-ovi také udala. Jde tu o krádeže značných hodnot, nikoli krádeže celkem málo cenných věcí, a právem poukazuje žalovaná na to, že vědouc o těchto krádežích byla by snad pojištění neuzavřela neb uzavřela za jiných podmínek. Prvý soud pokládá za rozhodné, že žalobkyně nejednala obmyslně, než tu právem poukazuje žalovaná na to, že ke ztrátě nároku na pojištění není třeba, aby se nepravé udání neb zamlčení okolností stalo obmyslně, stačí tu dle § 5 odst. 4 poj. podm. vědomí o nesprávné odpovědi k otázkám, po případě prostě i zamlčení okolností, na něž byla tázána žalobkyně, jak patrně jest ze závazného druhého odstavce § 32 zák. ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Žalobkyně nesplnila tudíž § 5 odst. 2 a 4 pojišťovacích podmínek uloženou jí povinnost, zamlčela četné krádeže před pojištěním u ní se stavší, ač jí byly známy, následkem čehož není žalovaná povinna jí dle uvedeného ustanovení pojišťovacích podmínek poskytnouti pojistnou náhradu, neboť žalobkyně svým podpisem přihlášky ručila sama za to, že v přihlášce učiněná udání jsou úplně správná, třebas byla napsána od zřízence ústavu (§ 5 odst. 5 poj. podm.).

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Dovolací důvod právní mylnosti (§ 503 č. 4 c. ř. s.) jest potud opodstatněn, pokud dovolatelka vytýká, že odvolací soud nesprávně vykládá ustanovení § 32 druhý odst. zákona ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Jde o povinnosti, uložené v § 1 všeobecných podmínek tomu, kdo se uchází o pojištění, aby totiž udal dle pravdy všechny skutečnosti a okolnosti, které k vůli uzavření pojištění ústavu oznamuje a které slouží k označení a posouzení nebezpečí, jež má ústav převzít. Podle čtvrtého odstavce tohoto § 1 jest nesplněním těchto povinností zejména vědomě nepravé udání v pojišťovacím návrhu, anebo vědomě nesprávná odpověď k otázkám, nebo zamlčení okolností, na které byl návrhovátelem tázán. Žalovaná strana pak sama tvrdí a v dovolací odpovědi zdůrazňuje, že otázky o předchozích krádežích jsou podstatnými pro převzetí nebezpečí. Jde tedy o závaznost, jež podle pojišťovacích podmínek, tedy dle úmluvy stran, dlužno vůči pojišťovateli splniti před pojistnou příhodou. Ustanovení § 5 čtvrtý odstavec všeob. poj. podmínek o následcích porušení těchto závazností jest tudíž posuzovati jako úmluvu průpadní, o které platí velící předpisy § 32 první a druhý odstavec zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z., z nichž

v souzeném případě přichází v úvahu odstavec druhý. Tohoto zákoného ustanovení se dovolává sama žalovaná strana a také odvolací soud poukázal na ně v důvodech rozsudku. Z dalších vývodů jeho však patrno, že se otázkou, nese-li pojistník podle § 32 druhý odstavec vinu či nic, obírá jen potud, že na zavinění pojistníkovu podle § 5 odst. 4 poj. podmínek usuzuje hlavně již z toho, jak dotyčné prohlášení žalobkyně bylo zapsáno v písemné pojišťovací přihlášce, neboť podle odvolacího soudu žalobkyně svým podpisem přihlášky ručila sama za to, že v přihlášce učiněná udání jsou úplně správná, třeba byla napsána od zřízence ústavu (§ 5 odst. 5 poj. podm.). S tímto právním názorem nelze souhlasiti. Nejedná se jen o ručení pojistníkovu za obsah pojišťovacího návrhu, jehož sepsání svěřil jednateli ústavu, nýbrž jde o otázku zvláštní, zda pojistník pře sto, že písemná odpověď se objeví nesprávnou, neneše na tom viny ve smyslu § 32 druhý odst. uved. zák. Na pojistníkovi by ovšem bylo, aby nezavinění svoje prokázal (§ 1298 obč. zák.). Pro rozsah zavinění je směrodatný předpis § 5 odst. 4 všeob. poj. podmínek, jenž není v neprospěch pojistníkův oproti velicímu předpisu § 32 druhý odstavec pojišťovacího zákona (srv. § 42 téhož zákona). Posouditi tudíž jest, zda žalobkyně k otázkám jí položeným odpověděla vědomě nesprávně, nebo zamlčela okolnosti, na které byla tázána. Odvolacímu soudu jest sice přisvědčiti, že není třeba obmyslnosti, avšak zda jest tu zavinění v naznačeném právě smyslu, to jest posouditi podle celého skutkového děje, tedy přihlížeti jest ke všem okolnostem, za kterých se stal projev žalobkyně, a nikoliv přestati jen na tom, že navrhovatel prostě ručí za to, co jest napsáno v písemném dotazníku jako jeho odpověď. V tom odvolací soud pochybil; neřeší tedy plně otázku zavinění žalobkyně, nepřijav ze zjištění prvního soudu ve své souhrnné zjištění ani to, že František H. vyplňoval dotazník přesně dle odpovědi žalobkyně až na to, že při bodu 19. a 20. napsal odpověď zápornou, ač mu bylo hlášeno, že se jím ztratilo někdy několik lahví piva, a ani se s tím jinak nevypořádav zejména vzhledem k tomu, že zjištění to žalovaná strana v odvolání napadá. Podobně odvolací soud nepřejal ve své souhrnné zjištění vše to, co zjistil první soud z výpovědi svědkyně Františky K., provd. L., aniž se s tím blíže vypořádal. S hlediska správného právního posouzení jde tu o skutečnosti pro rozhodnutí podstatné, a dovolatelka právem nedostatky v posléze uvedeném směru vytýká, opírajíc se o dovolací důvod § 503 č. 3 c. ř. s. Poněvadž se odvolací soud, vycházeje z jiného právního názoru, plně neobíral skutkovými okolnostmi rozhodnými pro posouzení zmíněné otázky zavinění žalobkyně, bylo rozsudek podle § 496 č. 3, § 513 c. ř. s. zrušiti a naříditi doplnění. Podle jeho výsledku ovšem bude na odvolacím soudu, aby také zkoumal ve smyslu § 32 druhý odstavec zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z., mělo-li, či nemělo porušení závaznosti tam naznačené vliv na dostavení se příhody pojistné nebo na objem plnění pojistitelova.